

Pròleg per a Arbres, mars i desconcerts d'Ivette Nadal

Vaig conèixer Ivette Nadal de la mà d'Esteve Plantada en la dècada que Granollers va ser la meua capital de comarca i quan, en conxorxa amb Josefa Contijoch, des de QUARKpoesia (UAB) ens vàrem proposar posar sobre la taula les veus poètiques femenines de la generació d'abans i de després de la nostra. Això ho fèiem des del feminisme, sí, però també des de la lingüística, car vàiem que del català primer prohibit i després conservat en llauna, ara sortien flors estranyes. La llengua reviscolava amb un esperit nou, com un vi que, obligatòriament pausat a la rima de la cava, hagués produït tanins mai no assaborits, i dels tanins sorgien els arbres, com si del futur se'n destil·lés un nou passat.

Ivette Nadal era molt jove, recitava pintant la veu amb les mans, l'aire amb clavells, i els seus peus descalços dalt l'escenari oferien allò essencial que es pot demanar a un poeta: la honestetat (*He alineat totes les mentides / per esborrar-les d'un sol traç*). De seguida es va fer estimar per tothom, n'hi hagué que l'estimaran massa i tot (allò que en excés deixa de ser amor), però ella va seguir endavant, i amb el cos abraçat per la guitarra, cantà i regalà generosament els seus versos i els moments de joia o de neguit que els originaren.

Aquets llibre que ara ens presenta torna a la lletra des de la sonoritat. La complicitat entre música i poesia és una de les més antigues i naturals, ja que des de l'inici dels temps els poemes es recitaven amb un instrument, sovint una lira (i d'això el mot lírica). Tanmateix a partir del germen de la "chanson" francesa dels 50, la poesia cantada va acabar de separar-se de l'oralitat tradicional en les seves intencions i va evolucionar arreu del món, (i especialment en el nostre context amb la nova cançó), cap a una recuperació del folklore associat a moviments d'alliberament dels pobles.

Avui es pot dir que el fet excepcional de cantar en català s'ha normalitzat, i això ha fet que el concepte de lírica lligat a una mètrica i una rima i que fa encaixar cada síl·laba amb una nota s'hagi fet extensiu a ritmes més cromàtics. Lluny del caràcter litúrgic inicial, de la necessitat de gravar en la memòria valors, pautes i normes, de la catarsi del ball o de la necessitat de protesta, la poesia és avui l'*oleoducte* que connecta la idiosincràsia de l'individu (idio-ma) amb el consens de la comunitat (la llengua) per fer-lo créixer amb un *pantone* nou.

El nou color Ivette Nadal és fet d'una veu que ressona en la cavitat d'un pit que es diria vegetal, com si tota ella fos la caixa de ressonància d'un instrument de fusta universal i el vent viatgés al bosc que ho va originar tot. Els seus textos venen també d'aquells *arbres blancs* dels ancestres que cerquen arribar a mar i calmar els seus desconcerts, a través d'ella.

Potser alguns dels poemes d'aquest llibre són o seran cançons, i d'altres són cançons que han esdevingut poema i en aquí moren. O potser seran cantats per uns altres, car en la nostra Ivette reconec l'esperit del cantautor cubà Silvio Rodríguez quan diu: "sempre he sabut que jo no era més important que la meua gent, car la meua gent sempre ha estat més important que jo".

Anna Aguilar-Amat